

► **Vervolg van wietteler uit Wijhe 'die niet meer kan praten' stopt**

Facebookbeelden zaaien twijfel over 'stomheid' van verdachte

Het Openbaar Ministerie (OM) wil de vervolging van de op heterdaad betrapte wietteler Jim O. uit Wijhe vandaag definitief staken. Hij is vanwege een ernstige stoornis niet in staat zijn vervolging te begrijpen. Al roepen op Facebook gedeelde beelden vragen op over 'de man die niet meer kan praten'.

Michiel Satink

Wijhe/Hardenberg/Staphorst

Met beide armen gestrekt tussen twee familieleden in wordt Jim O. op 9 juni 2022 de rechtszaal ingedragen. Hij staart in de rechtszaal in Zwolle zwijgend in het luchtledige, alsof de drie rechters er niet zitten. O. en zijn vrouw Chomar zijn op 4 april 2017 op heterdaad betrapt in een hennepkwekerij. Het bewijs is opgestapeld in een dik dossier, maar O. wordt niet veroordeeld.

Het onderzoek draait om vier hennepkwekerijen en een grote 'stekjesfabriek' in Hardenberg, Olst en Staphorst. In 2021 en 2022 stonden zeven verdachten terecht, van wie vijf uit Myanmar. Drie ervan waren meer dan 10 jaar politiek gevangene. Een ervan werd vrijgesproken, kreeg veroordeling zonder straf, twee kregen werkstraffen. Chomar O. werd met haar man gezien als hoofdverdachte. Zij kreeg 123 dagen cel (120 voorwaardelijk).

Katatonie

Sinds zomer 2021 praat Jim O. niet meer, zegt zijn vrouw. Een psycholoog betwijfelt of hij zijn vervolging begrijpt, blijkt in november 2021. Een psychiater die hem onderzoekt, beschrijft Jim als 'lijdend aan katatonie, een psychiatrisch toestandbeeld, gekenmerkt door staren, zwijgen en bewegingsarmoede' met waarschijnlijk blijvende stomheid.

◀ **Op Facebook gedeelde beelden roepen vragen op over 'de man die niet meer kan praten'.** STILL FACEBOOK

Het OM liet dezelfde psychiater nogmaals onderzoek doen of O.'s situatie verbeterde. Dat onderzoek, melden bronnen, bevestigt het eerdere beeld. Daarom wil de officier dat de zaak vandaag definitief eindigt.

Maar kan iemand met katatonie en stomheid pratend op een demonstratie in Den Haag verschijnen? Op 28 februari 2022 stuurt een journalist op het Piet Heinplein in Den Haag live beelden via Facebook de wereld in van de demonstratie tegen de situatie in Myanmar. Chomar O. speelt een belangrijke rol in de Nederlands-Birmese gemeenschap. Zij staat achter demonstranten te luisteren naar haar man. Wat hij zegt, is niet te horen.

Ook op beelden van 21 en 25 februari van demonstraties op dat plein is hij live te zien. Op oudjaarsdag 2022 is Jim O. live op Facebook, zittend aan een pokertafel. Op de rug gefilmd, maar hij lijkt te praten met een medespeler.

Voor de gek

„Als hij pokerde, heeft hij iedereen voor de gek gehouden”, zegt advocaat Kees Kok. Hij herkent zijn cliënt op de beelden. „Maar ik twijfel geen moment aan zijn ziektebeeld.” Hij meent dat O. bij de demonstraties in katatone toestand aanwezig kon zijn. Maar pratend met zijn vrouw? Strookt dat met 'blijvende stomheid'? „Tegen mij praat hij

niet, tegen hulpverleners ook niet. Misschien zegt hij af en toe iets tegen zijn vrouw, maar dat weet ik niet zeker.” Dat hij op demonstraties verschijnt, is niet gek, zegt Kok. „Zijn vrouw kan hem niet alleen thuislaten hè? Ze moet hem meenemen. Ze is min of meer haar man kwijt.”

Het OM wil niet reageren en wil de beelden ook niet bekijken. „Het OM doet geen mededelingen over de inhoud van rapporten in aanloop naar de inhoudelijke behandeling van een zitting.” De betrokken psychiater reageert evenmin. Op de zitting wordt verzocht de vervolging van O. te staken. Wanneer de rechtbank uitspraak doet, is onbekend.

Katatonie en mutisme

Hoe werkt schorsing van vervolging? Rechtbanken schakelen het NIFP in om onderzoek te doen en om rapporten op te stellen over verdachten. Het NIFP kan niet specifiek ingaan op de zaak-Jim O., maar reageert op de specifieke stoornis die bij hem speelt. Bij katatonie is een psychose 'goed tot bloei' gekomen, maar die worden meestal eerder ontdekt, waarna een patiënt medicatie krijgt. Katatonie kenmerkt zich onder meer door het aannemen van onnatuurlijke houdingen. Bij mutisme (stomheid) 'verbieden' hallucinaties de persoon om te spreken, ook tegen bekenden, zegt een deskundige. Het is absoluut: de persoon zwijgt tegen alles en iedereen. Als de rechtbank opdracht geeft te onderzoeken of schorsing aan de orde is, moet een psychiater, vaak samen met een psycholoog bekijken of de stoornis duurzaam is. Hoe beschadigd is iemand werkelijk? Het simuleren van stoornissen komt voor, maar vooral in de gevangenis om bijvoorbeeld op een wat minder strenge afdeling terecht te komen.

Lees je favoriete magazine voor een klein prijsje

vanaf
4,-

stopt
vanzelf

Kiosk.nl/magazine

Altijd de beste leesdeals voor kranten en tijdschriften

Kiosk.nl